

«Εκ Γυναϊκός...»

Των κ. Μιχ. ΓΚΙΟΚΑ
και κ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η συνήθης λαμπρότητα των τελετών, των λόγων, των δεξιώσεων, των διαδηλώσεων, των ημερίδων επ' ευκαιρία του εορτασμού της Ημέρας της Γυναίκας ίσως κατέλιπε σε ωρισμένους μία πικρία.

Πικρία οφειλόμενη ενδεχομένως στο γεγονός, ότι έν έτει 2001 μ.Χ. παρίσταται ανάγκη ειδικού εορτασμού άπαξ ετησίως και ειδικών εκδηλώσεων και ειδικών επισημάνσεων και ειδικών υποσχέσεων και ειδικών εξαγγελιών περί θεμάτων απτομένων της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής θέσης των Γυναϊκών στην σύγχρονη κοινωνία...

Ίσως διατυπωθεί η ένσταση, ότι είναι ανάγκη να ληφθούν μέτρα, επειδή δεν έχει «αποκατασταθεί» η ισότητα μεταξύ των δύο φύλων, επειδή η Γυναίκα δεν έχει τις ίδιες ευκαιρίες με τον Άνδρα, επειδή δεν προβλέπεται η ίδια ποσόστωση θέσεων μεγάλης υπευθυνότητας Γυναϊκών και Ανδρών, επειδή..., επειδή...

Και βεβαίως πρέπει να ληφθούν μέτρα πολλά και ποικίλλα, σε παγκόσμιο, διεθνές και εθνικό επίπεδο. Αλλά γιατί η αναγκαιότητα λήψης αυτών των μέτρων επισημαίνεται άπαξ του έτους (την 8η Μαρτίου πάντοτε...), όταν είναι ήδη γνωστόν, ότι:

- Εκ των 50.000.000 προσφύγων, που καταγράφονται κατ' έτος παγκοσμίως, τα 40.000.000 είναι Γυναίκες.

- Κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες σε παγκόσμιο επίπεδο 60.000.000 Γυναίκες δολοφονήθηκαν υπό των οικείων αυτών, απλώς επειδή εγεννήθησαν Γυναίκες.

- Κατ' έτος αποθνήσκουν σε παγκόσμιο επίπεδο κατά τον τοκετό 600.000 Γυναίκες, ελλείψει επαρκούς ιατρικής φροντίδας και μέσων.

- Κατ' έτος 2.000.000 Γυναίκες υφίστανται σε διάφορες Χώρες ακρωτηριασμό των γεννητικών τους οργάνων.

- Σε διάφορες χώρες δολοφονούνται κατ' έτος 5.000 Γυναίκες διότι κατά την άποψη των Γονέων των συζύγων τους η προίκα τους ήταν μικρή.

- Επί 876.000.000 αναλφαβήτων ατόμων παγκοσμίως ποσοστόν 67% είναι Γυναίκες.

- Στην Ελλάδα η ανεργία των Γυναϊκών ηλικίας μικρότερης των 24 ετών ανέρχεται σε 37%.

- Η εκπροσώπηση Γυναικών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο είναι πολύ μικρή.
- Η συμμετοχή Γυναικών στα άλλα πολιτικά επίπεδα εξουσίας, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Ο.Τ.Α. είναι ανεπαίσθητη έως μηδαμινή.
- Η κατάληψη θέσεων Διοικητών Δ.Ε.Κ.Ο. υπό Γυναικών παραμένει πάντοτε μακρινό όραμα γι' αυτές.
- Η ανέλιξη σε θέσεις υψηλής ευθύνης σε ανδροκρατούμενα επαγγέλματα είναι δυσχερής έως αδύνατη...

Απασχολούμενες Γυναίκες (%)

Χώρα	Εργατική δύναμη Γυναίκες (% επί του συνόλου)		Απασχόληση στην Γεωργία Γυναίκες (% επί της γυν. εργ. δυν.)		Απασχόληση στη Βιομηχανία Γυναίκες (% επί της γυν. εργ. δυν.)		Απασχόληση στις Υπηρεσίες Γυναίκες (% επί της γυν. εργ. δυν.)	
	1980	1998	1980	1998	1980	1998	1980	1998
Αυστρία	41	40	-	8	-	14	-	78
Βέλγιο	34	41	-	-	-	-	-	-
Γαλλία	40	45	7	-	22	-	71	-
Γερμανία	40	42	-	3	-	19	-	79
Δανία	44	46	4	2	16	15	80	83
Ελλάδα	28	37	-	23	-	13	-	64
Ην. Βασίλειο	39	44	1	1	23	13	76	86
Ιρλανδία	28	34	-	3	-	15	-	79
Ισπανία	28	37	18	6	21	14	60	80
Ιταλία	33	38	16	7	28	22	56	72
Ολλανδία	32	40	-	3	-	10	-	85
Πορτογαλία	39	44	35	16	25	21	40	64
Σουηδία	44	48	3	1	16	12	81	87
Φινλανδία	47	48	12	5	23	14	63	81

Πηγή: Ο.Η.Ε., I.L.O. Ο.Η.Ε.: Έκθεση World's Women 2000: Trends and Statistics.

Έναντι αυτών ίσως είναι ευχερές να «αντιταχθεί» η κατάσταση, που επικρατούσε άλλοτε, π.χ. στην Ελλάδα, όταν το σωτήριο έτος 1986 μ.Χ. η Ελλάδα υπέβαλε προς την Επιτροπή του Ο.Η.Ε. για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των Γυναικών την Α' Έθεση, στην οποία μεταξύ άλλων (και όλως ενδεικτικώς) αναφέρονταν:

«Οι Γυναίκες στην Ελλάδα για πολλούς αιώνες δέχθηκαν παθητικά τις διακρίσεις, που γίνονταν σε βάρος τους και το ρόλο, που τους δόθηκε μέσα στις πατριαρχικές κοινωνίες και έζησαν κάτω από την εξουσία του Πατέρα, του Συζύγου, του Αδελφού, μακριά από την δημόσια, την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα του τόπου, παρ' όλη την δυναμική παρουσία τους κάθε φορά στους Εθνικοαπελευθερωτικούς Αγώνες της Πατρίδας μας και την παραγωγική προσφορά τους στην πρόοδο αυτού του τόπου»...

«Από τον προηγούμενο αιώνα και μέχρι τις αρχές του εικοστού, διάφορες φωτισμένες μορφωμένες Γυναίκες άρχισαν τον αγώνα και την προσπάθεια για την εκπαίδευση των Γυναικών. Είναι τα χρόνια, που θεωρείται μεγάλη προοδευτικότητα από τους Γονείς, να επιτρέψουν στα κορίτσια τους να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν. Αρχίζουν να εκδίδονται κάποια γυναικεία έντυπα και ιδρύονται οι πρώτες Γυναικείες Ενώσεις»...

«Πολύ γενικά, βέβαια, μπορούμε να πούμε, ότι αυτοί οι πρώτοι Σύλλογοι και τα έντυπα στόχευαν κυρίως σε πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφύλαξης της Εθνικής Κληρονομιάς και Τέχνης και σε φιλανθρωπικό έργο Κοινωνικής Πρόνοιας. Όμως, όσες δραστηριοποιούνται σ' αυτές τις Οργανώσεις, συνειδητοποιούν παράλληλα τις ικανότητες του φύλου τους. Στο μεταξύ, στην Ευρώπη η βιομηχανική επανάσταση κάνει τις Γυναίκες, που πληρώνονται στα εργοστάσια με το 1/2 σχεδόν του μεροκάματου του Άνδρα, να συνειδητοποιούν την εκμετάλλευση του φύλου τους. Η αδικία σε βάρος τους στο χώρο της εργασίας τους τις κάνει να δουν την γενικότερη κοινωνική αδικία, που τους γίνεται. Γεννιέται έτσι ο φεμινισμός, που επιδρά, όπως είναι φυσικό, και στην Ελλάδα»...

«Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 και ειδικότερα το 1964 ιδρύεται η Πανελλήνια Ένωση Γυναικών (Π.Ε.Γ.). Το Γυναικείο Κίνημα συνεχίζει σήμερα δραστήρια τους αγώνες του, με την συμπαράσταση της Πολιτείας, διεκδικώντας την πλήρη ένταξη της Γυναίκας με ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου...»...

«Όπως όλες οι Γυναίκες του κόσμου, έτσι και οι Ελληνίδες ενώ είναι εκτεθειμένες στις κοινωνικές αντιφάσεις, που υπάρχουν σ' όλα τα κοινωνικά πεδία, έχουν να αντιμετωπίσουν και επιπρόσθετη καταπίεση εξ αιτίας των διακρίσεων ανάμεσα στα δύο φύλα»...

«Τα κυριότερα προβλήματα, άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων, που αντιμετωπίζουν οι Ελληνίδες σήμερα έχουν τις ρίζες τους σε:

α. Ένα **θεσμικό πλαίσιο**, που περιέχει συχνά δείγματα ανοιχτών διακρίσεων εναντίον των Γυναικών, παρά το γεγονός, ότι το Σύνταγμα του 1975 όρισε την αρχή της ισότητας των δύο φύλων ως ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα.

β. Στον τομέα των **κοινωνικών υπηρεσιών**, και γενικά, στην έλλειψη παροχών, που είναι απαραίτητες για την εργαζόμενη Γυναίκα, με αποτέλεσμα, ένα μέρος του εργατικού δυναμικού της Χώρας να παραμένει στο περιθώριο.

γ. Στις **κοινωνικές προκαταλήψεις**, που επιβαρύνουν την εργαζόμενη Γυναίκα με διπλό ωράριο δουλειάς, με την λογική, ότι οι Γυναίκες είναι γεννημένες πρωταρχικά για τον ρόλο της Μητέρας και Συζύγου. Αυτές οι βαθειά ριζωμένες προκαταλήψεις, έχουν επηρεάσει την θέση των Γυναικών, σε πολλούς τομείς της ζωής, και ειδικότερα στους τομείς της εργασίας και της παιδείας».

Τα πράγματα όμως φαίνεται, ότι έχουν αλλάξει σήμερα σε πολλά επίπεδα. Έτσι, π.χ. σε θέματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής κατάρτισης των Γυναικών η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά: όμως σημαντικές προσπάθειες θα πρέπει να καταβληθούν, ώστε να βελτιωθεί η εξειδίκευση των Γυναικών και να διευκολυνθεί, όχι μόνον η πρόσβα-

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η περίπτωση της Περιφέρειας Αττικής

Επιστημονικός Υπεύθυνος

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήναι, 1994

σή τους στην απασχόληση, αλλά επίσης η επιστροφή τους στην απασχόληση, μετά από περίοδο διακοπής.

Εξ άλλου, η εμμονή σε κοινωνικά και πολιτιστικά πρότυπα ή στερεότυπα, που έχουν κληρονομηθεί από το παρελθόν, έχει ως αποτέλεσμα μία ανεπαρκή διαφοροποίηση των σχολικών και επαγγελματικών επιλογών των Γυναικών αφ' ενός, και μία μικρότερη πρόσβαση σε θέσεις με αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων αφ' ετέρου. Έτσι, οι Γυναίκες αφήνουν πολλές φορές τους επιστημονικούς και τεχνικούς τομείς, τις νέες τεχνολογίες, την διαχείριση και προτιμούν (λόγω υποταγής στις συνθήκες, αυτολογοκρισίας ή ανεπαρκούς ενημέρωσης) επαγγέλματα, που έχουν την φήμη, ότι είναι «γυναικεία», και τα οποία θα διευκολύνουν ενίοτε τον συγκεκριασμό οικογενειακής με επαγγελματική ζωή, αλλά καθιστούν περισσότερο αβέβαιες ορισμένες επιλογές σταδιοδρομίας, την πρόσβαση σε θέσεις με αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων ή στο καθεστώς δημιουργικού επιχειρηματία.

Στο πλαίσιο αυτό, η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να συμβάλλουν στην ισότητα ευκαιριών, ευαισθητοποιώντας τους ενδιαφερόμενους παράγοντες ως προς τα διακυβευόμενα αυτής της διαφοροποίησης των επιλογών, συντρέχοντας τις Γυναίκες, που ακολουθούν αυτές τις λιγότερο επιλεγόμενες από Γυναίκες κατευθύνσεις και εκείνες, που έχουν ανάγκη νέων ευκαιριών ή στηρίγματος για να μετατρέψουν τις επισφαλείς θέσεις απασχόλησης σε στάδιο διαδικασίας ένταξης στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Για όσους αρέσκονται σε «προτρεπτικούς» επιλόγους, τονίζεται, ότι η θέση της Γυναίκας έχει αλλάξει άρδην στην σύγχρονη κοινωνία, η παροχή ίσων ευκαιριών προς τα δύο Φύλα τείνει να καταστεί τρέχουσα πρακτική στις δυτικού τύπου Κοινωνίες και ότι η μελλοντική θέση της Γυναίκας στις συνεχώς μεταβαλλόμενες σύγχρονες κοινωνίες, (στις οποίες «νέες ιδέες», «επαναστατικές σκέψεις» και «ριζοσπαστικές οπτικές» εισβάλλουν «αενάως» και «αναιδώς»), εξαρτάται, μεσούσης της Δημοκρατίας, αποκλειστικώς και μόνον από τον βαθμό «συνειδητότητας» της φύσης της, του ρόλου της, των δυνατοτήτων της, των φιλοδοξιών της...